

Ver. II 60/19³⁰/₃₁ A9

Poština plačana v gotovini

Cena Din 2

DRAMA

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI 1930/31

Princezka in pastirček

Premijera 6. januarja 1931

IZHAJA ZA VSAKO PREMIJERO

UREDNIK: FR. LIPAH

*Novosti za damske
plašče pravkar došle!*

**A. & E. Skabernè
Ljubljana**

Pesem kuharčka

(Iz »Princezke in pastirčka«.)

Za lepo princezko rad perem in snažim
posodo, pribor in vse druge reči,
za lepo princezko rad pečem in pražim,
fazane, purane, kapune, gosi.
Pogače, potice in druge slaščice
za lepo princezko posebej sladim.
In kadar veselo smehlja se ji lice
od vsega srca se še jaz veselim.
Princezka, dušica ti zlata,
princezka, vse te rado ima,
ne, ker si lepa in bogata,
a ker si dobrega srca.

Za lepo princezko rad tekam in begam,
jaz lepe princezke sem zvesti čuvar,
za lepo princezko življenje rad tvegam,
a njena je radost najdražji mi dar.
Če lepa princezka ozre se kdaj name,
vesel poskakujem in pojem ves dan.
Ah, lepa princezka! Saj komaj pozna me!
Le kuharček revček sem zaničevan.
Princezka, dušica ti zlata,
princezka, vse te rado ima,
ne, ker si lepa in bogata,
a ker si dobrega srca.

Za god sem princezki to torto zamesil
iz smetane, masla, orehov, medu,
zapijmo ji pesem, da grad se bo tresel,
za god in za srečo vsi, kar nas je tu.
Otroci in starši in strici in tete.
sestrice in bratci, vsak glasno zapoj,
da čulo se bo do dežele devete!
Ubrano in družno zdaj vsi za menoj!
Princezka, dušica ti zlata,
princeska, vse te rado ima,
ne, ker si lepa in bogata,
a ker si blagega srca.

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Izhaja za vsako premijero

Premijera 6. januarja 1931

Ost:

Pesnik Pavel Golia in njegovo delo

(O priliki premijere »Princezke in pastirčka«.)

Pavel Golia je svojevrsten lik med slovenskimi pesniki in ta svojevrstnost je njegova karakteristika: on stoji popolnoma sam zase. Brez dvoma pa je, da mu je usoda snovala pestro in burno življenje, ki je šlo preko kadetskih korpusov, vojnega meteža, Rusije, Dobrudže in vseh drugih avantur v istotako pestro doživetje. Ta doživetja tvorijo izraz njegovega dela in on sam pové svojo vizitko, ki jo hrani za biljet pred nebeška vrata:

Ko se bo zgodila Tvoja volja,
pojde na poslednje potovanje,
pojde v svoje večno domovanje
blodni in nemirni Pavel Golia,
pesnik, kapitan, direktor Drame.

* (Marche funebre)

O tem poetu-kapitanu sem zvedel tam v Rusiji, v Riazanu na kavaletu, čitajoč »Slovenski Jug«, ki je izhajal v Odesi. Tam sem srečal njegovo ime prvič pod pesmijo:

Gorijo zvezde kot mrtvaške sveče...

Čez leto in dan sva se spoznala na rodnih tleh, oba dodobra iztrgana majhnim prilikam. Tako je in ne drugače! Rusija je pustila tudi pesniku Golii pečat, stigma, ki ga skriti ne more, niti ne mara — kajti fisti, ki je prišel gor v tiste kraje z nepokvarjenim srcem, je sprejel vase ono prostornino, ki gre tudi na dušo in srce.

Duša in srce. Pesnik Golia je poet sirot, preganjanih in zatiranih, poet, ki brani deco, ponižane in razžaljene. — Ne samo to — pravica in resnica in dobrotà, to so njegovi sujeti. Njegov ljubljenec v Matjaževi vojski, prvi vojščak pravi:

Pravie je sto, dobrotà je le ena.

In ta naj bo trpečim ljudstvom prinesena.

Ako ni mogoče, da nastopi prava dobrotà, resnična sreča, potem ve, da včasih zadošča mamilo:

Kralj Matjaž, daj utehe, tolažbe trpinu,
vsaj za hip naj otroka zamoti
tvojih tajen, tvojih bajk blagodat.

Nikakor ne podcenjuje obstoječih zakonov, navad, strasti in težav:

Peterček: Mamica je često rekla,
da ljudje so zlobni.

Oče Hrast: Veš kaj?
Če so zlobni, pa naj bodo,
saj so v svojo lastno škodo.
Kar pri miru jih pustiva
in prijatelja bodiva.

»Princezka in pastirček« je četrto delo Golie, ki je sprejeto v repertoar Narodnega gledališča. Njegov prvenec »Peterčkove poslednje sanje« dosega baš svojo petdeseto predstavo in v njem še niso pozabljene grozote vojne, kajti njegov kralj Matjaž medruje:

»Pač, vojna bo, a ne krvava. Ne ene kapljice ne bo prelila krvi nedolžne vsa oborožena moja sila. Zato se zbira moje vojske moč v tem skritem, nedostopnem kraju, da nekoč, do zadnjega očiščena, dcdobrega prebrana, zaščito da božanstvenemu delu človeškega duha pred zlo nakano zlobne volje. —«

In podobno srečamo prej, v drugi obliki, samo nejasno vprašanje, zakaj grozote vojne:

Toda tam, kjer ves dan in vso noč
grmijo topovi, nesoč
razdejanje in smrt, tam umirajo oni.
Marija,
kaj Ti veš, zakaj?
Ne Ti, ne Tvoj Sin, vendar milostno skloni
nad nje svoj obraz in pozovi jih v raj,
Marija, Marija!

Pesnik-kapitan je dal izraza Matjaževi vojski, poročnikom in starim izkušenim vojščakom. V »Princezki« pa odkrije drugo plat, tisto zabavno, ki jo vsakdo pozna, ki je tolkel »maršajns« — veterane nam pokaže — take, da jih je otrok vesel in odrasli se nad njimi smeje. —

*

Priroda, njene krasote in tudi edino, kar je čisto in nepokvarjeno — to je velika ljubezen Golie. Zato se ponavlja v njegovih delih gozd in ponavljajo, prerarajo se njegovi prebivalci. — V »Peterčku« je originalen tip dobrodušnega očeta Hrasta, čarodeja Grče in čarodejke Bukve, ki domujejo gori v Gorjancih nad Novim mestom, v starodavnem gozdu... Sredi ivja in kristalov, sredi bajk in povesti, diha ta zasneženi gozd... In ta gozd pozna človeka:

Vsi mi ljubimo človeka,
človek pa v usodni zmoti
spoštovanje nam odreka.
Redkokdaj po strmi poti
k nam priroma iz ljubezni.
Če le pride nas izrabi,
seka, strelja, ropa, grabi. —

Z vso ljubeznijo obrača poet človeka nazaj k prirodi, kjer je ključ vseh skrivnosti našega življenja. Ključ pa hrani Stvarnik sam. —

»Triglavska bajka« odpre hrame domačije tajnih bitij očaka Triglava, Strine Rjavine, šepavega špika, strašnih in vendar dobrodušnih psičkov Bliska in Strele.

V »Princezki« pa najdemo poletni gozd, gozd skorajda v kresni noči, kjer bajno gozdno prebivalstvo ne nastopa. Tisto prebivalstvo, ki je očem človeškim navadno skrito — tistega nam avtor tu ne pokaže. Pač pa vse ono, kar živi in se veseli svoje svobode v gozdu — tisto, kar otrok predvsem ljubi — živali. Zajčki, medvedki — žabe in goske; vse to in še ptički ob zlati zori... Nad vsem tem peštrim prebivalstvom pa vlada zaščitnica Botra Šuma, modra in lepa in dobra...

*

Poleg likov, ki so novi v naših pravljicah, je ustvaril Golia še enega prav posebnega, ki mu je menda izredno pri sreč: to je Mesec, »prine lazurnih dalj«... Ne samo v »Peterčku« ga imamo posebljenega, že prej ga srečamo:

Še danes čujem melodijo
ogorčenih stopinj po peski rezko.
Princ Mesec spremljal je princezko.

Golieve pravljice izpopolnjujejo vrzel v naši literaturi in v našem repertoarju in so v vsakem oziru vredne. Mesto bi jim bilo tudi ostran naših meja, kajti vse ono, kar prejema teater mladinskih del na ogled od zunaj, daleko zaostajajo za njegovimi.

Ako imenujemo Golio samo kot pisatelja mladinskih iger, mu delamo krivico, kajti »Betlehemska legenda« vsebuje mnogo vrednega in bo našla še pot preko odra.

*

Dejal sem, da je Golia svojevrsten poet, ki hodi svoja pota in je glasnik redkih lastnosti v današnji dobi. — Poleg tega vsega ima še nekaj, kar je izredna čednost, ki skoraj izumira v naši dobi — to je humor. Tisti, ki se zna z Gospodom Bogom tako lepo pomeniti, kot se zna on:

Pesnik trkal bo na Tvoje dveri,
ne obražtan v svoji mali zemlji,
Ti, Gospod, mu ne zameri
in za zlo ne jemlji,
temveč na stežaj odpret mu veli! —

tistemu ne bo hudega. In tisti, ki je znal oceniti smeh, ki je vedel valuto aplavza majhnih ročic — tisti je na pravi poti.

»Princezka in pastirček«, oba, in veterani in vsa gozdna familia bo dala majhnim in velikim trenutke veselja in pozabljenja. To je mnogo — morda tudi vse! Saj poet sam zna želeti poetu:

A vsakemu poetu siromaku,
ki gleda tajne in uganke
naših poskočnih dni skozi očala glada,
naj mesečno po zlatem tisočaku
izplačajo vse dobre in solidne banke,
seveda — iz rezervnega zaklada. —

Jaz pa, ki ne spadam med avtorje in literate, želim, da bi »Princezka« imela uspeha pri velikih in malih, da bosta zadovoljna oba — avtor in direktor Drame.

A. D.: Friderik Mistral

8. septembra je minilo sto let, kar se je rodil naš naslovnik, ki je obudil provensalsko poezijo iz večstoletnega spanja v novo življenje s tolikšno silo, da je 1909. prejel Noblovo nagrado. Slavo si je stekel v prvi vrsti kot lirik in epik, a tudi kot pripovednik in jezikoslovec.

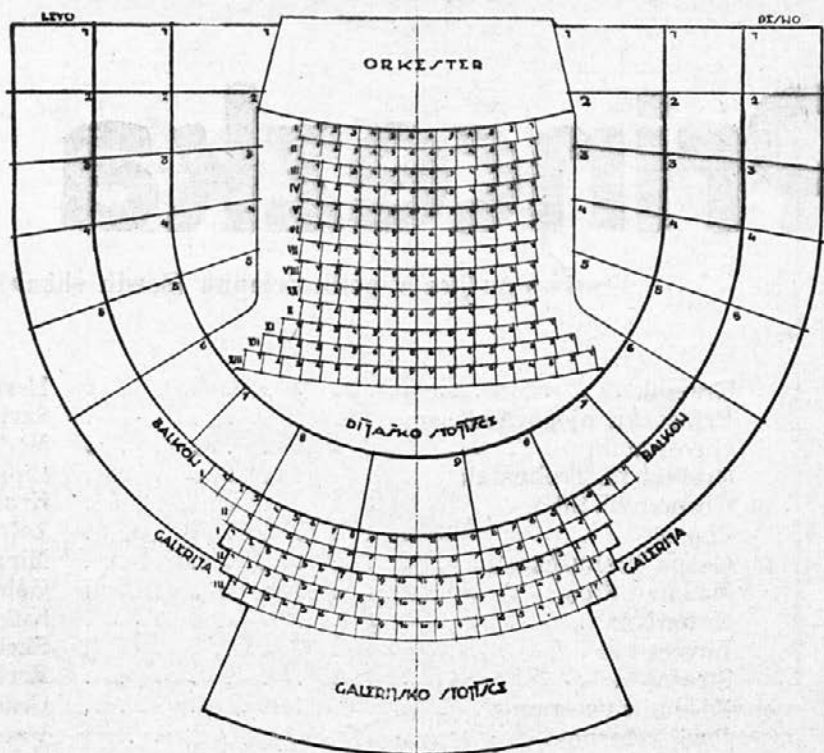
L. 1890. je priobčil peterodejansko *La Rèino Jano* v verzih. Poleg Aubarelrove drame *Lou Pandóu Pecat* (Kruh greha), ki jo je uprizoril v Parizu tudi Théâtre Libre, je Mistralova *Kraljica Ivana* skoro vsa odrska proizvodnja provensalske renesance. V njej pisec poveljuje rojstno deželo. Močnih dramatičnih vrlin sicer ne razodeva, pač pa čudovit lirizem, ki je višek njegove umetnosti.

Po vsem svetu je zaslovel s svojim epom *Mirèio*, ki jo je Gounod porabil za komično opero. Uglasbil jo je na pesnikovo povabilo v Saint-Remyju, torej čisto provensalskem ozračju in okviru. Čeprav je skladatelj v svoje namene prvotni zasnutek precej okrnil, je vendar Mirejo ponarodnil na široko, če že ne na globoko.

Ko je katalonsko književno udruženje poslalo provensalskim felibrom srebrno čašo, je Mistral zložil *Coupo s anto*. Napev je povzet po Sobolyjevi stari kolednici. Na posameznih provensalskih pesnikov kroži felibrska kupica od rok do rok ob bučanju te južnofrancoske himne, čije pričetek prinašamo v naslednjem. Celotno besedilo je letos objavil Lj. Zvon št. 7/8.

Provencalci, glejte čaše,
dar iz katalonskih rok.
Vsi po redu v zdravje naše
pijmo trte pristni sok.
Sveta kupa, plamen upa
in sveti žar daj nam v dar,
tvoj silni čar prešinjaj nas vsekdar.

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V DRAMI

POPRAVILO!

Pisalnih — Računskih strojev

JAMSTVO!

Prešernova ulica 44

Telefon intr. 2636

Ivan Legat, Ljubljana

Samoprodaja najboljšega
pisalnega stroja

CONTINENTAL

(WANDERERWERKE)

Princezka in pastirček

Vesela pravljica v petih dejanjih (šestih slikah). Spisal Golia. Glasbene točke so kompozicija Emila Adamiča.

Režiser: prof. Osip Šest.

Graščak	Levar	Tretji veteran	Smerkolj
Princezka, njegova hči	Saričeva	Četrti „	Sancin
Guvernanta	Medvedova	Peti „	Jerman
Gospod pl. Trebušček	Lipah	Šesti „	Potokar
Gospod pl. Šiba	Kralj	Sedmi „	Pianecki
Pepček	Železnik	Osmi „	* * *
Gospa Trebuščkova	Mira Danilova	Tetka	Rakarjeva
Madame Šiba	Gabrijelčičeva	Boštjanček, pastirček, njen sin	Mitja Gorec
Kuharček	Kukčeva	Botra Šuma	Bohtarjeva
Lovec	Skrbinšek	Prvi medved	Kaukler
Strežaj	Zerko	Drugi „	Juvanc
Načelnik veteranov	Cesar	Prva žaba	Vida Juvanova
Prvi veteran	Daneš	Prvi zajček	Slavčeva
Drugi „	Plut	Krčmar	Jan

Veterani, gospoda, ženske, mlada, medvedi, žabe, zajčki.

Prvo dejanje: pred Tetkino koč; drugo dejanje: dvorana v gradu; tretje dejanje: v gozdu pri Botri Šumi; četrto dejanje: krčma v gozdu; peto dejanje: steza v gozdu; sprememba: dvorana v gradu.

Pri predstavi sodeluje orkester dravske divizije pod vodstvom višjega kapelnika dr. Josipa Čerina.

Nove dekoracije po osnutkih scenografa Uljanišičeva izdelala gledališka krojačnica pod vodstvom g. Polaka.

Ilustracija ptičjega petja izdelala gledališka krojačnica pod vodstvom g. Polaka A. Rasberger, Ljubljana.

Blagajna se odpre ob pol 8.

Načetak ob 8.

Konec ob pol 11.

Parter: Sedeži I. vrste	Din 30
„ II. - III. vrste	„ 28
„ IV - VI. „	„ 26
„ VII.-IX. „	„ 24
„ X. - XI. „	„ 22
„ XII. - XIII. „	„ 20

Lože v partije	Din 100
I. reda	„ 100
„	„ 120
II. reda	„ 70
„	„ 75
Peti ložni sedeži	„ 20
„	„ 25
„	„ 15

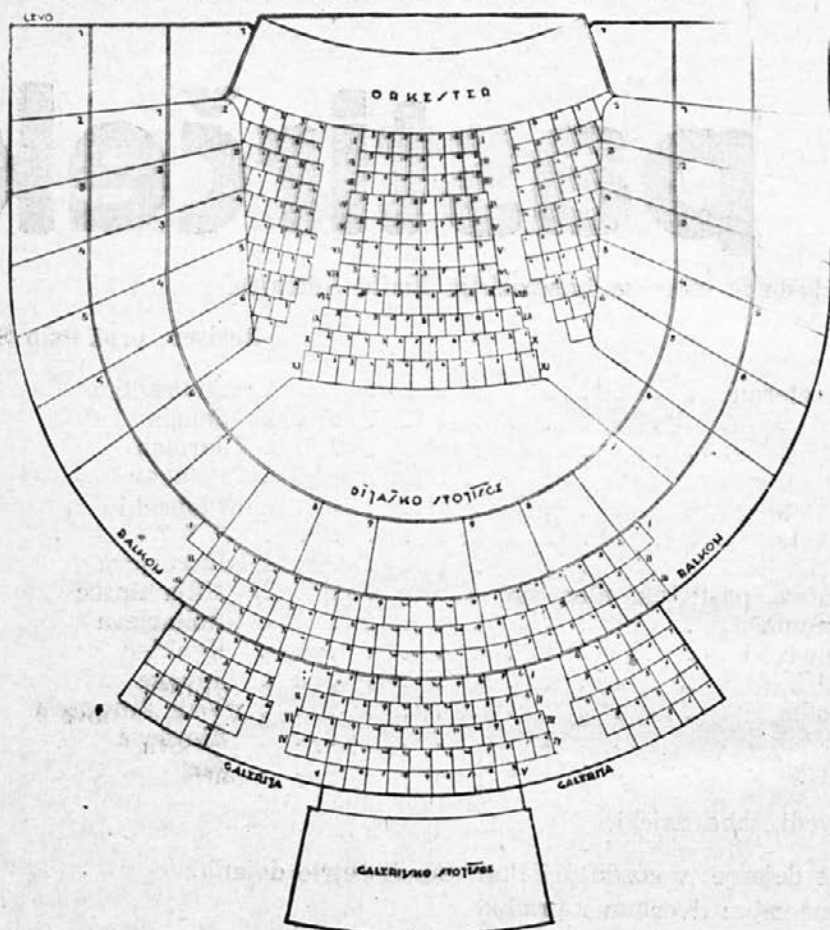
Balkon: Sedeži I. vrste	„ 22
„ II. „	„ 18
Galerija: „ I. „	„ 14
„ II. „	„ 12
„ III. „	„ 10
Galerijsko stojišče	„ 2
Dijaško stojišče	„ 5

PROSTORNICI se dobivajo v predprodaji pri gledališki blagajni od 10. do pol 1. in od 3. do 5. ure

D

RAZVRSTITEV SEDEŽEV V OPERI

Prvi prostor

med najboljšimi in najcenejšimi dnevniki zavzema

Publikacijski svet Slovenije
 Slovenska asociacija
 za knjigo, časopis, revijo
 in list, 1000 Ljubljana, Tivolski
 park 10, tel. 01/253 11 11
 www.sas.si

LETO LVIII

v Ljubljani v torek 8. julija 1990

ŠTEV. 171

1. REDNA CENA 2.000

SLOVENEK
 z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Čas. navede: Slovenija
 1000 Ljubljana, Tivolski
 park 10, tel. 01/253 11 11
 www.sas.si

Čitajo ga vsi in se vedno
 poslužujejo njegovih
malih oglasov!

Po gledališču sestanek v

KAVARNI „EMONA“

prvovrsten salonski in jazz orkester

V restavraciji dnevno

PLES

Točna postrežba

Solidne cene

Delniška družba pivovarne

„UNION“

priporoča svoje izborno svetlo in črno pivo v sodčkih in steklenicah
Izdeluje tudi prvovrstni kvas in špirit

LJUBLJANA - MARIBOR

Brzojavni naslov: Pivovarna Union,
Ljubljana, Maribor

Telefon: Ljubljana št. 2310, 2311
Maribor št. 2023

DOBRA MISEL!

ZAVARUJEM SI ŽIVLJENJE,
to je: ko pridem v leta, mi naj izplača
banka „Slavija“ kapital, ki mi bo v
gmotno, sedaj pa že v moralno oporo

Domača zavarovalnica:

Jugoslovanska zavarovalna banka
„Slavija“ v Ljubljani

se priporoča za vse vrste zavarovanj

TELEFON ŠT. 2176

Elitni kino Matica

Tel. 2124

Edinji zvočni kino v Ljubljani
z najboljšo svetovno zvočno aparaturo
WESTERN ELECTRIC

V mesecih oktober in november prinašamo sledeče
premiere izbranih najboljših svetovnih vefilmov:

„No, no Naneta“

Čarobna filmska opereta v naravnih barvah,
Najboljši pevci, balet, razkošje

„Smej se in plakaj!“

Najnovejši govoreči film s slovitim **Al Jolsonom**
v glavni vlogi
Sodeluje tudi mali **Darvey Lee** (Sonny Boy) v
vlogi kot **Little Pal**

„Tango ljubezni“

Briljantna filmska opereta
V glavni vlogi **Willy Forst** (znan in priljubljen iz
velefilmov „Atlantik“ in „Dvoje src v $\frac{3}{4}$ taktu“)

„Ljubljenec bogov“

Najnovejši govoreči vefilm Emila Janningsa

„Cilly“

Najrazkošnejša, najslajša filmska opereta, kjer nastopa
najlepša žena Amerike, slovita Marilyn Müller